

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Értelmesség az oktatásban.

Népünknek, tehát az összes jo-
 gok letéteményes többségé-
 nek, egyetlen kulturaszerző
 forrása az elemi iskola. Ha
 az értelmes, várhatunk ér-
 telmes nemzedékre; ha nem
 az, veszve van a jövő.

És ezek az elemi iskolák csak az utóbbi
 időben kezdenek az értelmes gondolat kifejezésre
 kiválóbb súlyt fektetni; ezelőtt egyszerűen rab-
 szolgái voltak az emlékezetnek.

Ha tökéletes, értelmes elemi iskolákat aka-
 runk, akkor mindenképp fölött két főtékintetre
 nem szabad alkudnunk. Ezek elszej, hogy min-
 den tanuló minden szavát megérthesse annak,
 amit megtanulnia kell. Második főkéllék, hogy
 a fejlettebb osztályok tanulói sokat és gond-
 dalközlően tanuljanak abban, hogy az ő értelmi kö-
 rükbe eső témák és tárgyak fölött jól hangsú-
 lyozott szabadelődáshoz és fogalmazáshoz szok-
 janak.

Aki ezt soknak tartja, gondolja meg, hogy
 minden községünkben most is feles számmal
 vannak oly polgárok, akik dacára gondatlan ne-
 veltetésüknek, mégis józan értelmességet tanu-
 sítanak szóban és írásban egyaránt.

Hiszen nem is éppen abban állana ezen érte-
 mességhez való szoktatásnak a haszna, hogy a
 gyermek mindjárt az elemi iskolából kilépve cso-
 dákat mutatna; hanem a szoktatásban, ab-
 ban a vérbemészó készégben, hogy ki ne mondja,
 amit előbb át nem gondolt, és le ne írja, amit
 előtte jól meg nem rágott, utána pedig gon-
 dosan át nem olvasott.

Félreértene, aki azt vetné szemünkre, hogy
 kész stilitákat akarunk kapni már az elemi is-
 kolából, olyanokat, aminők a gymnasiumból is
 csak percentekben kerülnek ki.

Nem erről van szó, hanem arról, hogy az
 a polgári gyermek az ő eszekörébe eső tárgyak-
 ról írva vagy szólva az ő józan elméjének el-
 lenőrzött járását mindig kövesse. Tehát apró
 íráshibák eltüntetéséről vagy szerkesztési fogá-
 sokról nem álmodik senki; de igenis kell, hogy
 már az elemi iskola öntudatossá tegye a tanu-
 lást és az életbe kilépő gyermeket rászoktassa,
 hogy amit később olvasni vagy hallani fog, azt
 mind igyekezzék megérteni.

Ezen tekintet csak kevés idő óta képezi
 figyelem s ellenőrzés tárgyát az elemi népisko-
 lákban s kivált a régebbi tanítónemzedéket nem
 is fogja szükségességének tudatával áthatni előbb,
 mintsem a póttanfolyamok a haladó magyar
 nyelvtudomány elsajátítása és pedagógiai okulás
 céljából időnkint általánosan kötelezőkké tét-
 tetnek.

Mert az értelemfejlesztésnek legfőbb titka
 a világos alaki és tartalmi elemzés. Ebből a
 tartalmat ugyan jól elláthatja minden szorgalmas
 tanító; de az alakít csak azok, akik haladnak
 a korrallal, akik a képesítő letétele után is figye-
 lemmel kísérik a magyar nyelvtani rendszerek
 fejlődését.

Azonban erre a legtöbbnek vagy ideje,
 vagy pénze, vagy kedve nincsen, sőt néhol
 együtt van mind a három akadály. Innen van,
 hogy egy szavahihető nevelőnek mondása sze-
 rint ő tíz évi tanárkodása alatt még nem talált
 oly elemi tanulót, aki a beszéd és mondat ré-
 szeinek biztos tudásával lépett volna ki az elemi
 iskolából.

Ez nem vád a tanítók ellen, hanem figyel-
 müknek egy olyan fontos feladatra való irányi-
 rása, mely feladat eddig mostoha elbánásban
 részesült.

A községi tanítók egylete érzésben is meg-
 indította a mozgalmat az iránygyakorlatoknak
 fokozatos életbeléptetése által; kívánatos, hogy
 a sikerek és akadályok prakszis közben följe-
 gyeztessenek s mások okulására alkalmas mó-
 don köztudomásra juttassanak.

R. k. egyházképviseleti gyűlés.

Vasárnap d. e. 10 órakor még csak 3 kép-
 viselő volt bent a városháza kistermében; 1/11-kor
 már 30-an voltak. 10 után 18 perccel belépett a
 polgármester és 4 percnél később meg-
 nyitotta az ülést. Előadta, hogy a tárgysor első
 pontja: iskolaszéki tagok választása.

Fejér apát-plébános ajánlja, hogy első he-
 lyen a harmadik pont vétessék föl, mert föl,
 hogy választás után a képviselők, szokás sze-
 rint, szétszórtan. Indítványa nem fogadtatott el
 és pontfél-kor megkezdődött a választás, mel-
 lyen meglátást, hogy egyik részről nem volt
 kellő komoly gondal előkészítve. Nálunk ezen
 gondhiány minden választásnál megboszulja ma-
 gát és a generálisok mégsem okulnak a vere-
 ségeken. Vagy nem tartanak értekezleteket,
 vagy nem veszik méltányos figyelembe a sze-
 mélyi aspirációkat s mikor ezen önhibájuk foly-
 tán elbuktak, szidják azokat, akik véletlenül
 vagy ügyes korteskedés folytán lefózik őket.

A megválasztottak névsora a beadott 41
 szavazólap szerint a következő: Barthal József
 41, Husvéth István 41, Falcione Lőrinc 41, Mol-
 nár István 41, Schaffner József 41, Szlávay Ferenc
 41, Tárcazy Mór 41, dr. Wolf Kálmán 29, Vá-
 rosy Tivadar 29, Zsuffa Vince 29, Thurszky Jenő
 27, Thum Vince 27, Mihályi János 27, Mihelics
 Péter 27, Pekanovits András 27, Valter Nándor
 25 szavazatot kapott.

E szerint új tagok: Városy, Wolf, Zsuffa,
 Valter, Thurszky, Thum, Schaffner, Pekanovits,
 Mihelics.

A szelencei iskola-épület vételára után a
 városi pénztárba járó 50 frtnyi illetékre vonat-
 kozólag kérvény határozatott intézteni a köz-
 gyűléshez, ezen illetéknek, az épület közmivelő-
 dési céljára való tekintetből eszközöndő leira-
 tása iránt.

Az egyházi vagyonnak kezelési szabá-
 lyai csak a negyedik §-ig tárgyalattak le.

Sajnálattunkat kell kifejeznünk afölött, hogy
 a képviselők a választás végével rögtön elszé-
 ledtek s ezen nagyhorderejű tárgyalásban az
 obligát személyekkel együtt csak kilencen vettek
 részt. Minek panaszkodunk a kivételes vagy-
 onkezelési állapot miatt, ha magunk hátráltatjuk
 a normális állapot bekövetkezését? Hol van a
 következetesség ezen keserű panasz és az újból
 is tanúsított nagy közöny között? Erre felelje-
 nek azok, akik hiúságból hajhásszák ugyan a
 közbizalmi állások tisztességét, de a velök járó
 kötelmeket félvállról veszik.

26364. sz. Bács Bodrogh megye alispánjától.
 alisp. 1886.

Bács Bodrogh megye törvényhatósági bizot-
 tóságának negyedik rendes évnegyedek közgyű-
 lése f. évi december hó 21-én és a szükséghez
 képest a következő napokon reggeli 9 órakor fog
 a megyei székház nagytermében megtartani.

Ezen közgyűlés tárgyai:

1. Alispáni jelentés a megye közállapotairól.
2. Belügyminiszteri intézkedés a megyei 1887-ik
 évi költségvetéséről jóváhagyása tárgyában.
3. Belügyminiszteri rendelet a törvényhatósági
 bizottság közgyűléseinek számáról és idejéről alkotott
 szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.
4. Belügyminiszteri rendelet a törvényhatósági
 bizottság közgyűlésein való elnöklésről szóló szabály-
 rendelet megerősítése tárgyában.
5. Belügyminiszteri rendelet a törvényhatósági
 bizottság ügyrendjéről alkotott szabályrendeletnek mi-
 kénti módosítása tárgyában.
6. Belügyminiszteri rendelet a köztisztaság tár-
 gyában alkotott megyei szabályrendelet mikénti módo-
 sítása tárgyában.
7. Schmausz Endre alispán ur elnökle alatt ki-
 küldött választmány jelentése a megyei szervezési sza-
 bályrendeletnek az 1886. évi XXI. t. c. határozmányai-
 nak szem előtt tartásával lett módosítása tárgyában.
8. Megyei szabályrendelet tervezet a községi ren-
 dőrségről.
9. Megyei szabályrendelet tervezet a községek
 belterületén és azok környékén a lövöldözés korláto-
 zásáról.
10. Alispáni előterjesztés az 1887-ik évi közmunka
 váltásdíjaknak megállapítása iránt.
11. A megyei úti alap 1887-ik évi előirányzata.
12. A megyei közigazgatási bizottságból kilépő
 öt tagnak megválasztása.
13. Az állandó választmány tagjainak megvá-
 lasztása.
14. A követválasztási központi választmány tag-
 jainak megválasztása.
15. A gazdasági választmány tagjainak megvá-
 lasztása.
16. Az igazolói választmány választás alá eső tag-
 jainak megválasztása.
17. A bíráló választmány választás alá eső tag-
 jainak megválasztása.
18. Az egészségügyi bizottság tagjainak megvá-
 lasztása.
19. A jegyzői szigorló bizottságba két tagnak
 megválasztása.
20. Nyitra megye közönségének átirata a magyar
 nyelvnek a monarchia összes közhatóságainál a paritás
 elve szerinti érvényre juttatása tárgyában.
21. A brassói kereskedelmi és ipartestület vá-
 lasztmányának átirata, a hadsereg és honvédség szük-
 ségleteinek a vidékbeli iparosok által leendő ellátása
 tárgyában.
22. Bács-Bodrogh megye közigazgatási bizottságá-
 nak átirata az ipartanács megalakítása tárgyában.
23. Bács-Bodrogh megye közigazgatási bizottsága
 fegyelmi választmányának átirata, melyben Zákó Pé-
 ter, Karvázy Zsigmond, Rezsnyai Iván, dr. Eremin
 György és dr. Drakulits Pál árvaszéki tisztviselők
 ellen fenforgott fegyelmi ügyben hozott határozat ered-
 ményét bejelenti.
24. A megyei közigazgatási bizottságnak átirata
 több bizottsági tagnak a november 5-én tartott köz-
 igazgatási bizottsági ülésről történt igazolatlan elma-
 radása tárgyában.
25. Schmausz Endre alispán ur elnökle alatt
 kiküldött választmány jelentése a fogadó-, vendéglő-,
 kávéház és kávéház iparokról alkotott szabályren-
 deleti tervezet elfogadása iránt.
26. Ugyanannak jelentése a regalekötelezett korc-
 mák, sörházak és pálinkamérésekről alkotott szabály-
 rendeleti tervezet elfogadása iránt.
27. Alispáni jelentés a kilépett megyei bizottsági
 tagok helyeinek betöltésére folyó évi november hó 9-ére
 kitűzve volt választás eredményéről.
28. A kalocsai főgyűlésmegyei hatóság felebbe-
 zése, a filipovai új iskola felállítását megtagadó kép-
 viselőtestületi határozat ellen.
29. Matkovits Lajos főszbiró jelentése az Ó-Ka-
 nizsa község területén alakítandó ipartársulat létesítése
 s alapszabályai jóváhagyásának kieszközölése tárgyában.
30. Ribiczey Béla főszbiró jelentése a járásbeli
 községek segéd- és kezelő személyzetének anyagi hely-
 zetük javítása tekintetéből kért intézkedések megtéte-
 lét célzó folyamodványok tárgyában.
31. Raics Miklós főszbiró jelentése a titeli és
 szablyai járás községi rétföldjeinek közös kezelésére
 hivatott választmány elnökének megválasztása tár-
 gyában.
32. Szulik József és társainak felebbezése az
 Ó-Becsén megejtett községi orvos választás megsem-
 misítése iránt.
33. Zenta város tanácsának jelentése egy önálló
 levéltárnoki állás rendszeresítése, s az ezt kimondó
 községi határozat ellen Matkovits József és társai ré-
 széről beadott felebbezések.
34. Ugyanannak jelentése egy 2-ik hitoktatói ál-
 lás rendszeresítését kimondó képviselő testületi hatá-
 rozat jóváhagyása tárgyában.
35. Ugyanannak jelentése, a Zenta rendezett ta-
 nácsu város szakbizottságait megalakító képviselőtestü-
 leti határozat ellen Brestyánszky Kálmán, Matkovits
 József és Kozits István részéről beadott három rend-
 beli felebbezés tárgyában.
36. Ribiczey Béla főszbiró jelentése az Apatin
 községe által a napszámosoknak községi adóval leendő
 megróvhatása tárgyában alkotott szabályrendelet jóvá-
 hagyása iránt.
37. Kolozsváry Sándor főszbiró jelentése Petrovác
 község képviselő testülete által hozott s Kukucska Pál
 községi adószedő elleni panaszok folytán Kottász Samu
 és társai részére 200 frt utánjárás költségre a köz-
 ségi pénztárból való fedezését kimondó községi hatá-
 rozat jóváhagyása iránt.
38. Androvits János moholyi községi kertész fel-
 folyamodványa az őt állásától elbocsátó f. évi 235.
 számú község képviselő testületi határozat ellen.
39. Mandits Mihály és társai katymári lakosok
 felfolyamodványa Katymáron f. évi szeptember 22-én
 megejtett községi szülészüni választás megsemmisítése
 iránt.
40. Patocs Ferenc és társai felebbezése a Petro-
 voszellő község képviselő testületének 123/1886. sz. a.
 a legelőelosztási ügyben ügyvéd fogadás iránt hozott
 határozata ellen.
41. Pásztor György és társai adai lakosok feleb-
 bezése az Ada községében rendszeresíteni szándékolt
 ügyészi állás tárgyában.

42. Császár Péter főszolgabíró jelentése, Csanta-
vár községében a tanítók javadalmazására rendelt föl-
dek használata iránti egyezség tárgyában.
43. Ribiczey Béla főszolgabíró jelentése, Kupu-
szina község által a kincstár tulajdonát képező 963
hold föld megvétele tárgyában hozott határozat jóvá-
hagyása iránt.
44. Deák Zsigmond főszolgabíró jelentése, Baj-
mok község által egy őröki állás rendszeresítése tár-
gyában hozott határozat jóváhagyása iránt.
45. Poppovits Dusan főszolgabíró jelentése a kol-
luthi népiskolai alapra telekkönyvezett ingatlan címé-
nek „Községi népiskolai alap”-ra leendő átváltoztatása
tárgyában.
46. Gombos Béla főszolgabíró jelentése dr. Kir-
schenheiter Alajos tisztaföldvári községi orvosnak, a
képviselet testület f. évi 73 számú határozata elleni
felelőssége tárgyában.
47. Vissy József főszolgabíró jelentése Pivnica
község által vásárolt tüzfecskendő 800 főt kitevő
költségeinek, a községi szegényalapról leendő fedezte-
tése tárgyában.
48. Poppovits Dusan főszolgabíró jelentése a kol-
luthi kórház javítása és egy hullaház felállítási költsé-
geinek a községi szegényalapról leendő fedeztetése
tárgyában.
49. Vissy József főszolgabíró jelentése a Vajzka
községben ismeretlen tartózkodású árvák vagyonának
községi célokra fordíttatása tárgyában.
50. Gombos Béla főszolgabíró jelentése Petrovo-
szellő község elöljáróinak, nyomtatványok vétele tár-
gyában hozott képviselő testületi határozat elleni fe-
lelőssége tárgyában.
51. Matkovits Lajos főszolgabíró jelentése Mohol
község képviselő testületének a jégkárak felvételénél
közreműködőknek 150 ftrral leendő jutalmazása tárgyá-
ban hozott határozat jóváhagyása iránt.
52. Ugyanannak jelentése Andor Pál moholi lakos-
nak, a képviselő testület által hozott fentebbi hatá-
rozat elleni felfolyamodása tárgyában.
53. Ugyanannak jelentése a moholi adóügyi jegy-
zőnek a kataszteri nyilvántartási munkálatok elvég-
zéséért 800 ftr erejéig leendő megjutalmazása tárgyá-
ban hozott határozat jóváhagyása iránt.
54. Martonos község képviselő testületének hatá-
rozata, az országos vásárok alkalmával megjelenő fő-
szolgabíró és szolgabíró úti- és napidíjának 15 ftrbani
megállapítása tárgyában.
55. Mohol község képviselő testületének határo-
zata Schwandfelder Antal ottani aljegyzőnek évi 100
ftrnyi lakbér megszavazása tárgyában.
56. Nagy Kálmán főszolgabíró jelentése Pavkov
Mita kátyi lakosnak a község által adományozott föld
átíratása tárgyában hozott határozat jóváhagyása
iránt.
57. Ugyanannak jelentése Süszler Dániel kátyi
lakosnak a község által adományozott föld átíratá-
sa tárgyában.
58. Ugyanannak jelentése Káty község által Mihaj-
lov Zsivánnal kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.
59. Temerin község képviselő testületének hatá-
rozata, Varga Mihály és társai által lefizetett és a
községet terhelő 343 ftr 62 kr. összegnek a községi
pénztárból leendő visszafizetése tárgyában.
60. Raics Miklós főszolgabíró jelentése, a csurogi
kataszteri nyilvántartói állás rendszeresítését megta-
gadó képviselő testületi határozat tárgyában.
61. Latinovits Gyula főszolgabíró jelentése, Gara
község képviselő testületének egy tanterem építése
és az 5. ik tanító fizetésének megállapítása tárgyában
hozott határozata iránt.
62. Császár Péter főszolgabíró jelentése, Fekete-
hegy községi képviselő testületének, község ház építése
céljából kivetendő 10% nyi községi pótdadó tárgyában
hozott határozat jóváhagyása iránt.
63. Nagy Kálmán főszolgabíró jelentése, Káty
község és Miletics Izidor között, adomány iránt létre-
jött szerződés jóváhagyása tárgyában.
64. Schick Máttyás főszolgabíró jelentése, Kucura
község és Ivanics Sándor között az őrzést illetőleg
létrejött szerződés jóváhagyása tárgyában.
65. Ekkert Gyula és társai petrovozzellői lakosok
felelőssége, az ottani nagyvendéglő és iskolák építésé-
nek elhalasztását kimondó képviselőtestületi határo-
zat ellen.
66. Ugyanazoknak felelőssége Petrovozzellő köz-
ség képviselőtestületének néhány utca kikövezése tár-
gyában hozott határozata ellen.
67. Weinberger Bernát petrovozzellői lakos felelő-
ssége a csiki halászatra nézve hozott képviselő tes-
tületi határozat és árverés ellen.
68. Jankovits József zentai mérnök felelőssége
Zenta város képviselő testületének 1885-ik évi 227.
szám alatt hozott határozata ellen.
69. Martonos község képviselő testületének f. évi
122. szám alatt hozott határozata, Dobrucki Sándor
legelőbérlete tárgyában.
70. Zenta város tanácsának jelentése az 1873-ik
évi városgazdai számadás újbóli megvizsgálása tár-
gyában.
71. Ugyanannak jelentése az 1874-ik évi város
gazdai számadás újbóli megvizsgálása tárgyában.
72. Ugyanannak jelentése az 1875-ik évi város
gazdai számadás újbóli megvizsgálása tárgyában.
73. Szenttamás község képviselőtestületének 1885.
évi 178. szám alatt, a szemeses köthártyalobbosok
gyógyításából felmerült orvosi díjak leszállítása tár-
gyában hozott és felelőssége tárgyában.
74. Petrovozzellő község képviselő testületének
határozata az elöljárók napidíjainak megállapítása
tárgyában.
75. Apatin községének határozata a vágóhid meg-
vétele, úgy annak kezelése és a levágandó állatok
után szedendő díjnak meghatározása iránt.
76. Mokry Dezső és Molnár József megyei állat-
orvosok folyamodványa fizetésfelelőssége iránt.
77. Pinterovits János volt lalithi jegyző özve-
gyének nyugdíjaztatása iránti kérvénye.
78. Vojnovits Máttyás volt kovil-szentiváni jegyző
özvegyének jelenleg Trifunovits István gardinoveci
jegyző nevének kérvénye 200 ftrnyi évi segélyezésének
beszüntetése és végkielégítése iránt.

79. Tittel község kérvénye többrendbeli beszédhet-
len költségek leírása tárgyában.
80. Vaskut község kérvénye 125 ftr 20 kr. be-
szédhetlen közmunkaváltás leírása iránt.
81. Ó Szivac község kérvénye 168 ftr 90 kr.
1884-ik évi közmunkaváltásdíj leírása iránt.
82. Petrovozzellő község kérvénye behajthatlanná
vált 34027 ftr 6 krnyi közpénztári követeléseinek le-
írása iránt.
83. Apatin 1885., Gara, Ns. Militics, Rigyica,
Torzsa 1884., Bresztovác 1885., Kulpin, Csataalja 1884.,
Begecs 1883-84., Szóna 1884., Bajsa 1885., Petro-
vozzellő 1884-85., Ó Verbász 1884., Goszpodince 1883.,
Gyurgyevó 1881., Nádaly 1880-81., Csurogh község-
ek 1883. évi közpénztári számadásai, Kula 1884. évi
kórházi és szegényalap, Petrovozzellő 1885. évi Rudolf
trónörökös ösztöndíj alap, Bajmok, Csonopla, Bajsa,
Dantova 1886. évi pótköltségvetései, Ada, Ó-Kanizsa,
Martonos, Moholy, Petrovác, F. Szt. Iván, Baracska,
Gara, Vaskut, Sztanisics, Almás, Jankovác, Katymár,
Kunbaja, Madaras, Mélykut, Ó-Becse, Bezdán, Csata-
alja, Bajmok, Rigyica, Bikity, Hódásgh, Lalithy, Piv-
nica, Rác-Militics, Bajsa, Hegyes, Ó-Morovica, Pacsér,
Szegegy, Topolya, Uj-Futtak, Cservenka, Kucura,
Kula, Torzsa, Monostorszegh, Prigl. Szt. Iván, Szóna,
Ó-Kér, Csonopla, Petrovozzellő, Bács-Földvár, Borsód,
N. Palánka, Dantova, Bácsujfalu, Karavukova, Glo-
zsán, Vajzka, Uj-Verbász, Járek, Uj-Szivac és Vepro-
vác községeknek 1887. évi költségvetései.
84. Gara, Petrovác, Sztanisics, Filipova és Ker-
nyaja községek 1885. évi árvtári számadásai.
Kelt Zomborban, 1886. évi december hó 12-én.
Schmausz Endre s. k.
altspán.

Hirek.

Kinevezés. Főispán úr ömeltósága Valter Nán-
dor helybeli kir. törvénytörvénybíró jegyzőt, Zombor város
rendőrfőkapitányává nevezte ki. Ezen kinevezést a
polgárság örömmel üdvözlé és bizalommal tekint, az
erélyéről és munkásságáról ismert férfiú pályája elé,
melyet az újévvel fog megkezdeni.
Kinevezések. A belügyminisztérium vezeté-
sével megbízott miniszterelnök úr ó nagyméltósága f.
hó 5-én 56278 sz. alatt kelt rendeletével a titeli és
szabályi járásközlésben lévő házközösségek megszünte-
tése körül felmerülő elsőfokú hatósági teendőkkel Ba-
derlicza György titeli szolgabíróra bízta meg és egy-
üttal főszolgabírói illetményekkel tiszteletbeli főszol-
gabíróvá nevezte ki. Ugyanezen rendelettel kinevezte
továbbá a közigazgatási bizottság kebelében alakult
külön bizottsághoz aljegyzői illetménnyel előadónak
dr. Molnár Károlyt, a külai főszolgabíró oldala mellett
működő közigazgatási gyakornokot és tiszteletbeli
szolgabíró. Mindkét újonnan kinevezett, működését
január hó 1-ével kezdi meg.
Vásárterünk ügye. Biztos forrásból értesü-
lünk, hogy a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minisz-
ter úr ó nagyméltósága a városi közgyűlésnek kérelmének
helyt adva, megengedte, hogy a marhavásárok Zom-
bor sz. kir. városában az eddigi helyen tartassanak
meg. Ezen hír polgári körökben bizonyára igen szíve-
sen fogadtatik.
Választmányi ülés. A folyó hó 21-én tar-
tandó rendes évnegyed közgyűlésen felveendő tár-
gyaknak tárgyalásra való előkészítése céljából az ál-
landó választmányi f. hó 19-én és 20-án, mindenkor
délután 10 órakor a törvényhatósági tanácskozási
teremben ülést tartand.
Szegény gyermekek karácsonyfája. A
zombori jótékony magyar nőegylet által az iskolás
szegény gyermekek karácsonyfája javára f. évi decem-
ber hó 4-én rendezett tea estély összes bevétele 246
ftr 56 kr.; összes kiadása 109 ftr 22 kr. Tiszta jöve-
delme 137 ftr 34 kr. Ezen második estélyre felülfizet-
ések és pénzbeli adományok: Fejér Gyula 10 ftr,
Chwala Carola 6 ftr, Kósa János 5 ftr, dr. Rátai
Józsefné 5 ftr, Schöffner József 5 ftr, Szaich Kosuth
Karolina 5 ftr, Szilágyi Morné 5 ftr, Dalmay Béláné
2 ftr, Joksmann-Wolf Izabella 2 ftr, Kandler Mária
2 ftr, Fernbach Bálint 2 ftr 50 kr, Esztergamy Bor-
bála 1 ftr, öz. Wundszám Sándorné 1 ftr, Zsuffa
Vincéné 1 ftr, Szakáll Adorján 1 ftr, Rácz Soma 50
kr, Diószeghy N. 50 kr, Veszelyovszky Ida 50 kr,
Weidinger Sándor 50 kr, ifj. Vojnics István 50 kr,
Gergurov Mladenné 50 kr, megnevezetlenül maradni
őhajtok összesen 2 ftr 50 kr. Az első tea-estély alkalmá-
val tévedésből felemlítés nélkül maradtak: Arm-
brust Janka 1 ftr, Longauer Szaich Berta 1 ftr,
Stverteczky Szaich Augusta 1 ftr. — A második tea-
estélyhez nyereleménytárgyakkal hozzájárultak: Barthal
Stefánia 2 drb díszlál, Drakulicsné 2 drb lámpatálc.
Sztirlich Gyuláné 1 kenyérgömb, 1 korsó, 4 kisebb
tárgy, Havel Aranka 2 virágtartó és enkor. Gyertyát
adni szívesek voltak: Schöffner Károlyné 3 ftr,
Dalmay Klementin 3 ftr, Fülöp Kálmáné 3 ftr,
Lang Magdolna 2 ftr, Falcione Lőrincné 2 ftr,
Beke Gyuláné 1 ftr, Esztergamy Hermin 1 ftr,
Weidinger Sándorné 1 ftr, Freiné 1 ftr, Havel
Aranka 1 ftr, Sztirlich-Hoffmann Janka 1 ftr,
Sztirlich Gyuláné 1 ftr. — Weidinger Sándorné 10
drb citrom, Hungár István 1 butelia likör. — Mind-
két tea-estély összes bevétele 688 ftr 95 kr; összes
kiadása 185 ftr 10 kr. Tiszta jövedelem 503 ftr 85
kr. Esztergamy Károly, pénztárnok. A nőegylet hálás
köszönetet mond mindazoknak, akik bármely módon a
szegény iskolás gyermekek felruházására rendezett
estélyeknek sikeréhez hozzájárulni szívesek voltak; Isten
áldása kísérje nemes tetteiket! Esztergamy
Borbála, egyf. elnök. Dr. Margalits Ede, egyf. titkár.
Küléről értesülünk: A külai óvoda bizott-
ság a kisedővő alaptörkéje javára f. évi december
18-án, az újvidéki dalárda közreműködésével, a polg.
olvadó-egylet nagyertermében hangversenyt rendez. Tárgy-
sorozat: 1. „Emlékül”, férfiak Mendelsohn B. F.-től,
énekl az újvidéki dalárda. — 2. „Ouverture” Hüter
F.-től, zongorán előadja Bognár Berta kisasszony. —
3. „Az anya” Vida Józseftől, szavalja Thoman Bella
k. a. — 4. „Magyar népdalok”, zongorakísérettel énekl
Felicidesz Aranka k. a. — 5. „Mein Lieben”, bar-
itonosóló, dongó kar kísérettel Kuotl F.-től, énekl az

újvidéki dalárda — 6. „Magyar népdalok”, Knahl
A.-tól, énekl az újvidéki dalárda. — 7. „Az örök
zsidó” Arany Jánostól, szavalja dr. Rácsi Ele. — 8.
„Preciosa”, ouverture C. M. v. Weberől, négy kézre
zongorán előadja Czövek sz. Lázár Irén úrasszony-
ság és Bognár Berta k. a. — 9. „Csata dal”, férfiak
Huber Károlytól, énekl az újvidéki dalárda. — A
hangverseny I. és II. része között a külai zenekar fog
játsszani.
Konyak-gyár. Újvidéken Adamovits Sándor
nagykereskedő jövő évi január hó 1-vel konyak-gyá-
rat átlit.
Baleset. Kohlhammer Mihály a külai önkén-
tes tűzoltó-egylet derék alparancsnoka f. é. december
8-án Verbászról jövet a kocsirol leszállításban elesztett
s oly szerencsétlenül esett, hogy egyik lábát törte.
Táncvigalom. A szabadkai katolikus le-
gényegylet 1887. január 9-én jótékonycélú táncviga-
lmat rendez.
Kuriai határozat. Valamely nyereségvágy-
ból elkövetett bűntett miatt elítélt egyén, nem vehető
fel az ügyvédjelöltek jegyzékébe.
**Az újvidéki kir. főgimnázium „Vörösmarty-
önkőpző-kör”-e.** Vörösmarty születésnapjának évfordu-
lója alkalmából szavalatokkal, felolvasásokkal és ének-
kel egybekötött iskolai ünnepélyt rendezett.
A kivándorlás megakadályozása hazánkban.
Érdekes rendeletet intézett a közlekedésügyi m. k. mi-
nisztérium a hazai vasutakhoz. A kivándorlóknak a
vasutakra való felvételét beszűntette, illetőleg akként
intézkedett, hogy munkás egyéneknek csak akkor adas-
anak vasuti jegyek, ha hatósági bizonyítványt mutat-
nak elő, mely csak a ki nem vándorlóknak adatik. Ha
az állomási főnök alapos tudomással bír a felől, hogy
az egyenkint vagy csapatban utazók kivándorolni szán-
dóznak, a menetjegyek kiadását bármely állomásra
is megtagadhatja. Az összes magyar vasuti állomások
de különösen a határállomások utasitva vannak, hogy
a kivándorlások iránt tett bármely észleletüket szemé-
lyes felelősség terhe alatt, azonnal jelenték be az igaz-
gatóságnak.
Választás. Újvidéken városi mérnöké egy-
hangulag Vulkó Sándor pancsovai városi mérnök
választott meg.
Rablóüldözés. Pivnicán a napokban Kalló
Antal csendőrnagy egy polyvás fészében körülke-
rítette Torma fegyveres betyárt. Ez az elfogatásnak
ellenszögült s így Nagy Mózes őrsvezető három szur-
tást ejtett rajta; ennek dacára kést rántva nekiforrott
a tisztnek s az reávetvén magát, lefegyverezte a dü-
bögőt. Vallatása kapcsán a csendőrök f. hó 11-én
Alsó-Kovilra mentek s ott egy rovtól előléttük egyén
házánál négy rablóra akadtak. A rablók közül kettő
lelővetett, egy súlyosan megsérült s a negyedikkel el-
szökött. A rablók kétségbeesetten védték magukat, sőt
egy csendőrt is meglöttek.
Rendőri hír. Az Eckl-féle észéki betörés ügyé-
ben tulajdonképp Frey Imre helybeli derék ötvös ve-
zette nyomra a rendőrséget. Ő ugyanis olvasván az
Eszéken elrabolt holmik leírását, egy ismeretlen egyén-
től vásárolt és birtokában levő gyűrűt önként jelen-
tett be a rendőrségnek, azon jámbor gyanúból, hogy
talán az is a lopott kincsek közül való lehet. Rend-
őrségünk ezen önkéntes bejelentésre, mely a teljes
jóhiszeműséget tanúsítja, megkezdte a nyomozást, me-
lyet titokban ugyan, de nagy erélyvel folytat.
Ifjusági bál. Miután a f. hó 7-én tartott ér-
tekezlet a bálanyák kikiáltását egy 15-ös bizottságra
bízta, ez a reá bízott feladatnak a szombaton meg-
tartott gyűlésen felelt meg. A bizottság egyhangulag
kimondta, hogy a háziasszonyi tiszt elfogatására Szé-
chenyi Józsefné és báró Bibra Frigyesné úrasszonyokat
fogja felkérni. A felkéréssel Pribil Ernő, dr. Cvetko-
vits Péter, dr. Gertinger Pál és Konyovits Dávid urak
bizattak meg.
Beküldetett. Tisztelt szerk. ur! Hogy van az,
hogy a „Bajai Közlöny” 51-ik s a „Zombor és Vi-
déke” 101. száma, majd ismét a „Bácskai Ellenőr” 51.
s a „Zombor és Vidéke” 100. száma szövege ugyan-
azokat a cikkeket hozza? Figyelemmel kísérem me-
gyéni helyilapjait s egy idő óta mindentudatlan köz-
ös cikkeket találok ezen lapokban. T. I. Válasz. Ez on-
nan van, hogy némely lap kényelmesebbnek találja
az eszemeszegény vagy lusta vidéki lapok számára ké-
szülő könyvomat szurrogatúmatokat használni, mint a
közgyegek után táradni és velük foglalkozni. R. I.
Öngyilkossági szándék. Baján Kubinyák
Imre hivataloslag a napokban revolvert vett 25 töl-
ténnyel. A bevásárlásnál azt mondta, hogy a revol-
verrel előbb családját, aztán önmagát fogja kivé-
gezni, de a rendőrség, kinek erről jelentést tettek, el-
fogta s megfigyelés alá helyezte.
Zene. Rózsavölgyi és társa cs. és kir. udvari
zen-műkereskedésében megjelent és beküldetett: „Danse
des Bayadères”, Polka de Salon pour piano par Jules
Sellei. Pr. 80 kr. — „Mikadó keringő” Sullivan Ar-
thur operettje dallamai után szerz. Bugallosi P.
Arverések. Pavkov Váza ó szivaci f. 413
ftrra b. ingatl. jan. 3. — Klem Máttyás és János 988
ftr 51 kr-ra b. ingatl. dec. 30. Zombor.
Baján f. évi november hóban született összesen
48 gyermek meghalt 34 egyén; a szaporodás tehát 8.
Gyilkosság. Bikityen f. hó 4-én Maizl Adam
odaváló lakos Budinkity Dásó bikityi lakost orvul meg-
támadta s egy vasdarabbal addig ütötte, míg bele nem
halt. Tette valószínűleg boszu műve volt, mert Budin-
kity állítólag egy alkalommal följutotta Maizl any-
jának a házat. A tettest már elfogták s a bajai kir.
járásbíróhoz kísérték.
Merénylet. Schlezinger Sándor szabadkai
nyomdász lakásába a napokban ismeretlen tettes éjnek
idején belélt, de a golyó szerencsére nem talált senkit.
**Az adai gazdák és érdekeltek nagyszámú rész-
véte mellett Szobonya Bertalan igazgató a városháza
nagytermében — írják nekünk — folyó hó 8-án első
gazdászati felolvasását megtartotta. Ugyanekkor Szob-
onya Bertalan, Kuglits János és Kelemen János urak
fáradhatlan buzgólkodásuk folytán az „Adai gazda
kör” megalakult az ó-becsei gazdákör mintájára.
Szabadkán a f. hó 9-én megejtett választás
alkalmával törvényhatósági bizottsági tagokká a kö-
vetkezők választottak meg: Az I. körben Milassin Ja-
kabb, Haverda Máttyás, Dr. Tóth Béla, Farkas Zsig-**

mond, Jakobsits Antal, Lichtneckert Károly, Körpel József, Linzer András és Malachowszki László A 2. körben Probojosevits Fülöp, Csóvits István, Szárits Péter, Beszédes István, Horváth Károly, Osztrogonác Károly, Horváth Akasztai József, Zéltits Máté. A 3. körben Rózsits János, Ifkovits Ivandéks Simon, Malagurszki Imre, Szkenderovits Pál, Malagurszki Mihály, Budanovits Antal, Mamuzsich György, Vujkovits Lámits György. A 4. körben Pertics Albert, Kulcsits Illés, Szkenderovits Márk, Vukovits Lázár, Vojnits Puresár István, Dr. Dominus Simon, Sztipits István. Az 5. körben Gabrits Alajos, Kulcsits Pál, Kopilovits Lukács, Páncsits József, Rieger Mihály, Mamuzsich Albert, Tumbász Miklós, Kulcsits Bódo, Czrenkovits Márk, Katona Antal. A 6. körben Kádár Mihály, Peits József, Csermetics Lajos, Fischer Fülöp, Gaal Antal, Lagler János, Preszburger Fülöp, Kulcsits János. A 7. körben Balázs Piri Antal, Mamuzsich Agoston, Dr. Landauer Adolf, Kulcsits Lázár, Szudarovits Lovró, Ifj. Petrik Maecás József, Aradszki Pál. A 8. körben Varga Agoston, Petrik Antal, Milosevits Miklós, Tari Péter, Balázs Piri Bartos, Kernyszki Puskás Vladó Masa, Hevér Ignác. E 64 megválasztott tag között összesen 9 ellenzéki, a többi 55 tag a szabadelpártnak jelöltjei.

Járványok. Szabadkán nagyban pusztítanak a járványos betegségek. Néhány hét előtt a vörheny kezdte pusztítását a gyermekek közt, majd a himlő jött és támadta meg a felnőtteket, most meg a skarlát lép fel és támad meg felnőtteket és gyermeket egyaránt. Több százan betegedtek meg és vagy 70-80-an haltak el himlőben. Az elemi iskolák bezártak már 6 hét előtt, az összes szabadkai tanuló (elemi, polgári iskolák, gymnasium és nőképzde stb.) újra be lettek ojtva a himlő ellen. A város már eddig is 600 trtot áldozott csupán csak az ojtó materiára. Ezenkívül a kolera esetleges kiütésére készült járványkórházat is megnyitották s itt most az olyan szegényebb sorsu himlős betegek ápolatnak, kiket a lakásviszonyok folytán otthon nem lehetett az egészségesebbtől elkülöníteni. Az újraoltás nagyban folyik még mindig; az eddig beoltottak száma meghaladja az ötezetet.

A szabadkai lopás. Említve volt lapunkban, hogy Eszéken egy Vucsetich nevű gyanus egyéniséget letartóztattak, a kit azzal gyanúsítottak, hogy a szabadkai nagy lopásban részes volt. A vizsgálat azonban, a melyet Petrovics bíró vezetett, nem vezetett a kívánt eredményre s csak annyit konstatáltak, hogy több nagyobb betörést vitt véghez a drávinenni megyékben. A Mazonka-testvérek, a Geiger-féle betörés idején Szabadkán voltak, minek következtében őket is letartóztatták; de hogy volt-e részük a bűntettben, azt még a további vizsgálat lesz hivatva kideríteni. — Szabadkáról jelentik, hogy Bezdánban letartóztatták azokat a nőket, akik az eszék-felsővárosi zálogintézetnél amaz ékszereket elzalogosították, a melyeket a szabadkai betörés alkalmával loptak el. A nőket Bezdánban elfogván, átszolgáltatták a törvényszéknek. A pár nappal ezelőtt letartóztatott Szabó házaspár, miután szabadkai költséges utjából visszatért, egy bádognál két bádognakzattát rendelt meg. A Szabónál megejtett házmozás alkalmával azonban csak egy kazettet találtak. Szabó, megkérdezte eze iránt, kereken tagadta, felesége ellenben beismerve, hogy két kazettet rendelt meg. A második kazettet mindez ideig nem sikerült megtalálni.

Arverések. Tyurcsics Aron 700 frtra b. ingatlanai dec. 27. Ó Becse — Siacsics Nesztor és Milos 4506 frtra b. ingatl. 1887. febr. 12. Ó Becse.

Ó-Kanizsán Hacker Antal 5 frt 20 krt gyűjtött a fővárosi hajléktalanok menházának építésére.

Elvesztett betétkönyvecskék. A postatakaréknévtár közhírré teszi, hogy a következő betétkönyvecskék veszték el: 14577. számú Petrovácon kiállított 20 frt értékű; B.-Almásón 94640. számú 2 frt 50 krnyi értékű; Garán 195095. számú 11 frt 50 kr értékű. Ez egy havi törvényes határidő letelte után az elvesztett könyvecskék, amennyiben azokra más oldalról igény nem jelentetett volna be, hivatalból semmiseknek fognak nyilváníthatni s sem betétek, sem felmondások azokra el nem fogadhatók.

Színház.

A világ összes színpadán hallatlan sikert aratott, világhírű, nagy, regényes, szenzációs, rendkívüli mulattató, görög-tűz, új díszletekkel, melyeket Ticián festett, a kosztümök a párisi szalon nouveauté szabásu művészek kezei alól kerültek ki stb. stb. kifejezéseket a színpad homlokára biggyeszteni, annyira stereotip szokás, hogy a közönség nem sokat ad már rá; de egy olyan darabot, mint „Dr. Klausz” a „rendkívül mulattató” jelzővel látvi el, mégis egy kicsit sok. E sülletlen vigjátékot, mely csütörtökön adatott, állítólag L'Arrange írta, de nem hisszük, mert alakjai, viccei azt a hazát vallják szülőföldjének, ahol a koppantóról is 6 kötetes tudományos munkát szoktak írni. A francia szellemességnek egy szikráját sem fedezték fel e darabban, de annál több vizenyős német viccet. Az előadás különben jól ment. Különösen Moórinak volt benne érdeme, hogy annyira, amennyire lehetett, némi élvezetet nyújtott a közönségnek.

Szombaton egyik legvonzóbb operett, „Rip van Winkle” került színre és pedig olyan szereposztással, hogy még a kisebb szerepeket is elsőrendű tagok játszották; természetes tehát, hogy az előadás kitűnően sikerült. A címszerepben Deák ezutal mutatta be tulajdonképen először, hogy mit tud. Gyönyörű bariton hangja úgy zeng, mint egy harang, éneke hibátlan, tiszta és distinguált. Ha tudna mozdulataiba több életet önteni, ha kezeit nem hordaná úgy, mint valami idegen jószágot: Deák e szakmában kifogástalan színész lenne. A másik főszereplő Bényeiné (Lisbet) a szokott jó volt, csak hogy mi türes-tagadás benne, azok a magasabb hangok egy kissé már rozsdásak. Nagy hatással ment a második felvonásban Hudson kapitány és társai kardala. Meg kell még emlékeznünk az apró szereplőkről is. A kis Adrien teljes komolysággal játszott, de a kis Alisz a sok néni és bácsi előtt elszégyelte magát és a Rip papát otthagya a faképnél.

Vasárnap Rátkay László pályakosorozott népszínműve „Fehő Klári” adatott. A darab minden

személye szerelmes, de egyik sem abba, akit a sors számára rendelt. Ez okozza a bonyodalmat, ez teremti határos drámai helyzeteket, ezért, no meg a bonyodalom kedvéért kell a legtöbb szereplőnek az élettől megválni. E népszínmű nem a szokásos lakodalmas aktualis van befejezve, hanem a vég nagyon is tragikus, hogy bátran lehetne parasztragédiának nevezni. Egyébiránt tekintve zamatos, valódi népies nyelvezetet, törülmetszett alakjait s a — bár kevés — esemény ügyes kidomborítását: egyike a legjobb népszínműveknek. A címszerepben Bényeiné remekelt. A lélektanilag nem egészen hihető fordulatot, amidőn dacára, hogy férjét, Fátyn Ferkót igazán és őszintén szerette, annak botlása után Aba Andrásba szeret, játékával úgy indokolta, hogy szinte természetesnek találjuk e fordulatot. Deák éneke ma is kifogástalan, de játéka most is kissé merev volt. Bényeiné már maga kedves jelenség, ha aztán még így is játszik, mint ez alkalommal, valóban megérdemli a tapsot. Veszprémi hatásos szerepét nagy rutin- és gyönyörű kidolgozással játszotta. Lángh Ilon (Fehő Katica), Moóriné (özv. Abáné), Fekete, Tiszta, Havasi, Havasi, Moóri, Rozsáné egyaránt jók voltak s egyaránt érdemők van az összvágó előadásban.

Erezy Ferenc kedvelt tenoristánk jutalomjátékát, mely egyszerűen 25 éves színészi jubileuma is leend, folyó hó 20-án tartja. Ez alkalommal „Fauszt és Margharétha” című operet kerül színre.

Műsor a leközelebbi napokra: Kedden „Bozóti Mártha”; szerden „Boccaccio”; csütörtökön „Az ember tragédiája”

A hegyesi csata.

A „Bácska” 96. számában síkra lépett Kafka Gyula ó-kanizsai m. kir. postamester és volt honvédkapitány. Fogadja ezen az uton, mint személyesen ismeretlen, forró és elismerő köszönetemet és pedig leginkább azért, hogy mint szemtanu szól az ügyhöz.

Lényegében mit mond Kafka ur?

1. Hogy az előörsök aludtak és elfogattattak.
2. Hogy a tanyázó tábor Szikits-Fekete-hegy alatt volt.
3. Hogy az elesett Gélán kapitányt és a megsebesült cikkirót, Kafgát, Szikitsre vitték.
4. Határozottan mondja, hogy a kérdéses csata Szikits-Fekete-hegy alatt vívott.
5. A cikkiró a jobb szárnyán volt és „onnan pedig még jó távol esett Hegyes”. Csak megjegyzem, hogy „Szikits” Szeghegygyel azonos.

Most kérdezem Horváth Mihály és a többi történetíróktól, ugy szintén mindazoktól, kik azt a történetet szentírásnak mondják:

1. Hol van az a híres hegyesi tábor?
2. Hol maradt az a magyar sereg, mely az ellent készen várta?
3. Guyon tábornok Hegyesen vagy Szeghegyen volt-e?

És így folytatni lehetne a kérdéseket még jó sokáig.

Megjegyzem még, hogy a szeghegyi képviselőgyűlésen, Szabó János honvédkapitány ur jelenlétében, egy egyén ajánkozott 100 darab aranyat természetben annak kiszolgáltatni, aki be tudja bizonyítani, hogy a hegyesi határban csak is egy ember vagy egy ágyú volt táborba szállva, vagy aki a hegyesi határban egyetlen egy helyet tud mutatni, ahol a csatateren elcsesett honvéd el van temetve.

Kezemben van még 1885. évi július 15-én O-Kéren Koch Dávid volt honvéd őrmester és a kérdéses csata résztvevőjének levele, melyben világosan és határozottan mondja, hogy szóról szóra elfogadja és aláírja, amit én a „Bácska” 1885. évi 30. számában elmondtam.

Kérem mindazokat, akik mint szemtanuk a kérdéshez szólhatnak, sziveskedjenek azt most megtenni, mert nézetem szerint: „Itt az idő, most vagy soha”.

Talán mégis belátják az illető körök, hogy a „hegyesi csatához” még lehet szólni és hogy nemcsak nem szentírás, amit Horváth Mihály és utána a többi történetírók mondanak, hanem botlás és tévedés.

Jausz János.

Történelmi tanulmányok.

(Írta: Grosschmid Gábor, Zombor, 1886.)

Szivesen fogadunk minden megyei irodalmi terméket, mert pangó szellemi viszonyaink újrabadredésének legbiztosabb jeleit látjuk abban. Grosschmid úrnak is elismeréssel adozunk imént közrebocsátott füzetéért, dacára annak, hogy jobb szerettük volna, ha tanulmányait nem másodkézből vesszük. Első kéztől ugyanis már volt szerencsénk az érdemes író dolgozataihoz akkor, amidőn azok a megyei történelmi társulat Évkönyvében megjelentek; most, hogy újra lenyomattak, természetes, hogy nélkülözik az újság azon érdekét, amelylyel, ha eredetileg adatnak ki önállóan, bizonyára bírtak volna.

Az előttünk fekvő tanulmányok két cikket foglalnak magukban, melyek közül az egyik „Az utolsó Kray báró a szerbek között”, a másik

pedig „A szerb vajdaság keletkezése” címet viseli. Mindkettőt inkább reminiscenciákon alapuló vázlatnak, semmint tanulmányoknak kell neveznünk; mert tanulmány alatt oly nagyobb dolgozatot értünk, amelyet a szerző nem pusztán emlékező tehetsége, hanem távolabbi kútfők nyomán, nem is bizonyos tények tárgyilagossága, hanem az író reflektív előadása alapján készül. Grosschmid úrnak sem tanulmányokat nem kellett tennie, sem reflexiók útján valami újat nem kellett napfényre hoznia, hogy e dolgozatait megírja; mert azok nem egyebek, mint az egykor tényleg megtörtént események tárgyilagossága előadásai. Ezeket azonban az irodalomban bárminek, csak tanulmányoknak nem lehet keresztelni.

Reminiscenciák, emléklapok ezek az 1848/9. évi mozgalmas eseményekről; mozaikszerű szemek a szabadságharc nagyszámú epizódjainak könyvéhez. Nem is általános érdekűek s nem is fontosak. Az utolsó Kray báró sorsa szánalmas ugyan, de csak olyan, mint amilyen 1848-ban száz és ezer más emberé volt. Kray nem volt kiváló egyéniség, a szabadságharcban semmi aktív szereppel nem bírt. Ez a körülmény önkénytelenül kihívja a kritikát, s az olvasóban eo ipso azon meggyőződést kelti, hogy Kray báró viszontagságai a történelmi semmiféle nyilvános fontossággal nem bírnak.

Az utolsó Kray báró egy szereplésre hivatott férfiú volt, akitől állása s vagyona után a vármegye és a haza sokat várhatott volna, s aki hivatott volt arra, hogy Bácskában vezérszerepet vigyen. Kray báró azonban még csak a közhonvédségig sem vitte fel s tétlenül nézte a fejlődő mozgalmakat. Szenvedése csak egyesenes következménye volt azon határozatlanságnak, amelylyel a magyar szabadságharc fejleményeivel szemben viseltetett. És éppen ez az, hogy Kray báró a történelemben nem lehet nagy alakká feltolni; nem lehet még csak valami nagyon rokonszenves egyénné sem tenni; mert az önhibájuk folytán szerep nélkül maradt emberek, kikről így feltehetjük, hogy bátorságuk sem volt a mozgalmakban színt vallani s pártállást foglalni, egy nemzet történetében sem szerepelhetnek. Az utolsó Kray báró sem történelmi alak s Grosschmid dolgozata sem tehetette őt azzá. Ő egy egyszerű privát ember, aki fényes névvel s kétségkívül nagy hivatással bírt, de aki messze elmaradt az 1848/9. években szereplő utolsó közhonvéd mögött is.

Más kérdés azonban, vajlon mégis tehetette-e az író az utolsó Kray bárót egy eseményhős központjává, tehetette-e oly alakká, akinek viszontagságai kapcsán a Bács-Bodroghmegyei események egy részét előadhassa. Ily alakká az utolsó Kray bizvást tehető lett volna, de Grosschmidről nem lehet elmondani, hogy e szempontnak megfelelt. Ő nem igen terjeszkedik ki a megyei eseményekre; nem teszi elbeszélése központjává hőst; hanem folyton Kray dolgairól beszél és úgyszólván semmi másról. Mert amit a bácskai eseményekből dolgozatában felemlít, azt inkább csak mellékesen s futólag érinti s inkább csak Kray báró viszontagságainak kimagyarázása és interpretálása szempontjából, mintsem azért teszi, hogy az eseményekre világot vessen.

A szerb vajdaság keletkezéséről szóló dolgozat sokkal rövidebb, hogyszem az, az önállóság jellegét viselhetné magán. Grosschmid ur e cikke csak arra nézve szolgál biztató előjelül, hogy szerző talán meg fogja írni bővebben s behatóbban a szerb vajdaság keletkezésének történetét. Egyénisége és személyes tapasztalatai nemcsak képesítik, de feljogosítják őt arra, hogy e tárggyal alaposan foglalkozzék; mert ne vegye rossz néven, ha az újabb generáció a régi idők élő tanuitól sokat vár s elvárja különösen azt, hogy aki közülük tollat fog, ne feleltesen s vázlatosan, hanem alaposan írjon.

Kívánjuk tehát, hogy Grosschmid ur, aki egykori szerepe folytán Bács-Bodrogh megye 1848/9-ik évi eseményeinek hivatott írója gyanánt mutatá be magát, ne forgácsolja el izmos erejét és szellemét apró-cseprő, tanulmányoknak keresztelt vázlatokra; hanem írjon ezután önálló tanulmányoknak beváló alapos dolgozatokat.

Dudás Gyula.

Ujvidéken, 1886. december 9-én.

A helybeli lapok „Zastava” és „Branik” azon hírt hozták, miszerint Ruvaracz, az ujonan kinevezett verseci püspök az esküt letenni vonakodnék és püspökségéről lemondott. E hírt a fővárosi lapok is átvették.

Ezen most már tényé váltott esemény felett az itteni szerbek igen élénken és sokfélekép beszélnek. Illetékes helyről az egész eset felett következőkép értesültem:

A verseci püspökségre 3 jelölt volt kilátásban, u. m.: dr. Radić, egy nagy tudományú férfi, aki azelőtt a karloviaci papneveldeben rektor volt, későbbben a patriarkával újat kezdett huzni, miért is kénytelen volt állásáról lemondani és a kovili zárdába visszavonulni. Ezen egyén a verseci püspöki székre legal-kalmasabb lett volna, miután kitűnő miveltiséggel bír, rendületlen jó magyar hazafi, miért is a magyar kormány szívesen látta volna őt a verseci püspöki széken. De a döntő szerb körök, mint mondják, ha egyszer valakire haragszanak, azt életfogytiglanig üldözik; élő példa reá Pantelics volt hopovai archimandrita, kit addig üldöztek, míg hónap itthagytán, Szerbiában a sabaci püspökséget elvállalni volt kénytelen, hol már 2 évvel ezelőtt meg is halt. Radić most a másik üldözött és így előtérbe nem fog léphetni.

Második jelölt volt Dimitrievics archimandrita, de miután már igen koros és beteges, minden további kombináció vele megszünt.

Harmadik jelöltnek a gergetegi böles és tudós archimandrita Ruvaracz vétetett kilátásba, de csak azon esetre, ha a püspögi zsinat sem az első, sem a második jelöltet megválasztani nem akarná.

Mindenestre nagyot hibázott a kir. biztos, hogy azonnal megérkezése után a zsinatot megnyitotta, anélkül, hogy előbb a jelenlevő püspökökkel értekezett és őket a magas kormány kívánataira figyelmeztette volna. Így történt azután, hogy Ruvaracz megválasztott, dacára annak, hogy két püspök mellette szavazni nem akart és csakis nagy meggondolás után adták szavazatukat Ruvaracz mellett.

A patriarka, ki a delegációk alkalmából Budapestben időzött, a delegációk bevégeztével Ruvaraczot eskületétel végett Budapestre hívta fel.

Midőn Ruvaracz Budapestre érkezett, a patriarka előtt azt állította, hogy csaknem fél Ó Felsége előtt megjelenni, mire a patriarka neki megígérte, hogy majd elővezeti őt Ó Felségének. Ezután Tisza, majd Trefort minisztereknél tisztelgett. Tisza miniszterelnök őt egészen elragadta, de amint Trefort miniszter látogatásától visszatért, határozottan kijelenté, hogy az eskületételre semmi szín alatt nem megyen. Budapesti barátainak azt mondotta, hogy ő nagyon fél Ó Felsége előtt megjelenni, hogy a királyi terem ajtajának kinyitásánál összerogyna, miért is a püspöki méltóságról lemond. Ezután Karloviacra visszautazott.

A patriarkát ezen esemény oly annyira felháborította, hogy megbetegedett; azt tartják, hogy betegsége, miután ez évben már másodikban hányt vért, komoly fordulatot vehet; miért is mindent távolítanak tőle, ami csak őt ingerelhetné. A betegség és a budapesti események a patriarkát oly kedélyállapotba hozták, hogy még legmeghittebb barátait sem tűri maga mellett.

Hogy ki lesz most Ruvaracz utódja, az a jövő kérdése. Egyesek azt gondolják, hogy most kétségtelenül dr. Radić leend verseci püspök, mások Brankovics archimandritát emlegetik. Ez utóbbi itt Ujvidéken, Bende apát bucsuestélye alkalmával, lelkesen fogadott felköszöntőt mondott tiszta magyar nyelven.

Tegnapelőtt a helybeli törvényszéknél Keller István helybeli ügyvéd és szerkesztő váltó hamisítási és rágalmozási ügyét tárgyalták.

Keller a helybeli Vorschussvereinnál váltót mutatott be, melyen ő mint elfogadó, Schur János, mint jótálló, Keller neje pedig mint forgató szerepelt. A pénzüntézet a váltót akadály nélkül kifizette, később azonban értesült, hogy a váltó hamis, a mennyiben Schur János az intézetnél oda nyilatkozott, hogy ő a váltót sohasem írta alá s hogy aláírása utánözva van. Erre az intézet a váltót az ügyészhez terjesztette be — s dacára, hogy Keller Stefi a váltót nyomban kifizette s így az intézetet meg nem károsította; a kir. ügyészesség Kellert büntetőtörvénykedésbe fogta s a szabadkai ügyvédi kamara Kellert ügyvédi jogától felfüggesztette. A tárgyalás alkalmával azonban Schur

János bizonytalanul nyilatkozván s Keller aláírását elfogadta, miért is a törvényszék bizonyítékok hiányában — Kellert a váltóhamisítás bünténye alól felmentette. Az ügyész azonban a váltóhamisítás büntényét fenállónak látja, Keller István pedig ártatlan akarna lenni, így mind a két fél fellebbezett.

A rágalmozásnál azonban a szerencsenmosás nem sikerült.

A f. évi farsang végével a „Fekete Kádár“ hoz címzett vendéglőben polgári mulatság volt, a hová Keller is elment. A terembe lépve egy asztalhoz ült, a hol már többen ültek, s ott garázdálkodni kezdett, miért is az asztaltól elutasították. Erre más asztalhoz ült s amint a zene elhaltatott, felugrott Keller helyéről s tele torokkal azt kiabálta: „A városi tisztviselők mind rablók egytől egyig a legfőbbtől kezdve az utolsó pandurig.“ Erre borzasztó zaj keletkezett s csakis Mányoky rendőrtollnok higgadtságának közfűheteti, hogy egy kissé meg nem döngették megférhetlen börtét. — A városi tanács erre Keller Istvánt beperelte s a törvényszék tegnapelőtt Keller Istvánt ezen botránykodása végett, 8 napi fogságra és 100 frt pénzbírságra ítélte. Az ügyész a büntetést kicsinynek, Keller meg nagyon nagynek találta, úgy megint mindkét fél fellebbezett.

Tegnap egy börtönőr a kir. törvényszéknél kolerába esett, miért is a törvényszék egyelőre 3 napra elzárattott a közönségtől.

Igen nagy örömhírt vettünk, t. i. hogy Bende Imre ur Ó Nagyméltóságának püspöki kinevezetetését Ó Szentsége a pápa jóváhagyta s így a királyi kéziratot minden pillanatban várjuk.

Egyes lapok helytelenül közölték azt a hírt, hogy az ujvidéki dalárda Kúlán hangversenyt rendez. A kúlai óvodagyűlet rendezti a hangversenyt, mely alkalommal az ujvidéki dalárda is közreműködik. r. l.

Naptár.

December

Havi es heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
14 Kedd	Nikáz pk.	Nikáz	2 Habakuk pr.
15 Szer.	Valér. Kant.	Ignác	3 Szofoniasz
16 Csüt.	Albina sz.	Ananiás	4 Borbála sz.
17 Pént.	Lázár pk.	Lázár	5 Szabbas

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTÉR.*)

Nyilatkozat.

Alulírottak dr. Millassevits Sándor ur megbízása folytán, megjelentünk Raab Béla urnál, hogy nevezze meg azon egyént, kinek azon állítólagos sértését, melyet a „Bácska“ 97-ik számában foglalt nyilatkozatában előadott, megbízónk „kitógás nélkül eltűrt“; mire Raab Béla ur Vécsei Károly urat nevezte meg. Mire képet nevezett urnál megjelenvén, kérdésünkre azon választ nyertük, hogy ő tudomásával dr. Millassevits Sándor urat szándékosan soha meg nem sértette s hogy a nyilatkozat tárgyát képező sértő szóval illette volna, arra nem emlékszik.

Mely nyilatkozatot megbízónk kérelmére ezennel kiállítottuk.

Zomborban, 1886. évi december hó 12-én.

Dr. Dekker Gyula.

Thurszky Jenő.

Fenti nyilatkozatot köztudomásra hozom azzal, hogy ezen ügy véglegzését a katonai becsületbíróság ítélte alá bocsájtottam.

Zomborban 1886. évi december 12-én.

Dr. Millassevits Sándor.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

5269. szám.

Zsablya község elüljáróságától.

kig. 1896.

Pályázat.

Zsablya nagyközségben leköszönés folytán megüritült községi szülésznői állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérelmüket ezen község elüljáróságánál **f. évi december hó 26-ig** annál bizonyosabban nyujtsák be, mivel később beérkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Évi fizetés 150 frt, lakbér 50 frt s a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak. Zsablyán, 1886. évi december hó 3-án.

Aranitzky Athanáz,
jegyző.

Csura Iszák,
3-2
bíró.

Pályázat.

Lok és Vilovo B.-B. m. községében egy magyar és szerb nyelvben teljesen jártas irnok — a ki is mindkét községben az adóvégrehajtói teendőket teljesíteni köteles — évi 400 frtnyi fizetés mellett 1887. évi január 1-től kerestetik. Ajánlkozó eddigi működéséről bizonylatokat másolatban küldje alulírottához, u. p. Titel. Lok, 1886. december 4-én.

Tapavicza Sándor,
2-2
jegyző.

3178. szám.

Ada mezőváros elüljáróságától.

1886.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye Ada mezővárosában a községi képviselő testület folyó évi október hó 25-én 110. sz. határozata és a zentai tek. főszolgabírói hivatal folyó évi 7908 sz. felhívása folytán a csendbiztosi állás betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Évi fizetés o. é. 460 frt.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen állás elnyeréséért pályázni óhajtának, miszerint kellően felszerelt kérvényeiket **f. hó végéig** a zentai tek. főszolgabírói hivatalhoz benyujtsák; előnyben részesülnek azok, kik képzettségi és erkölcsi szempontból a törvény követelményeinek megfelelnek, írni, olvasni, levelezni tudnak, megbízhatók és a csend s rendőri szolgálatban jártassággal bírnak.

Ada, 1886. évi december hó 6-án.

3-1

Az elüljáróság.

SCHÖN ADOLF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS ZENEMŰKERESKEDÉSE. 6-1

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOK

a legnagyobb választékban jutányos árak mellett nálam kaphatók, nevezetesen:

imakönyvek, díszművek, emlékkönyvek, ifjúsági iratok, képeskönyvek és Fröbel-féle társasjátékok

kicsinyek és nagyok számára,

a legújabb zeneművek, diszlevélpapírok, mindennemű író-, rajz- és festőszerek, iskolatáskák, tollkések, valamint díszes albumok, elegáns pénz- és szivar-tárcák.

Végül bátor vagyok a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni

pompás francia izlésű selyemvirágokkal díszített képkereteimre

és magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok a legmélyebb tisztelettel

Zombor, 1886. december hóban.

SCHÖN ADOLF.

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOK!

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOK!

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOK!

Zombor, 1886. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatásból.